

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Νομός (5.461 τ. χλμ., 224.429 κάτοικοι) της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος. Πρωτεύουσα του νομού Αιτωλοακαρνανίας είναι το Μεσολόγγι (12.225 κάτοικοι). Αντιστοιχεί, με μικρές διαφορές στις περιοχές της αρχαιότητας Αιτωλία και Ακαρνανία. Συνορεύει στα Ανατολικά με τους νομούς Φωκίδος, Φθιώτιδος και Ευρυτανίας, στα Βόρεια με τους νομούς Καρδίτσας και Άρτης, βρέχεται στα Βόρεια από τον Αμβρακικό κόλπο, στα Δυτικά από το Ιόνιο πέλαγος και στα Νότια από τον Πατραϊκό και τον Κορινθιακό κόλπο. Ο νομός Αιτωλοακαρνανίας διακρίνεται σε δύο τμήματα: το βόρειο, την περιοχή των Ορέων του Βάλτου, που ταυτίζεται με την αρχαία Αμφιλοχία, μεταξύ του Αμβρακικού και της Πίνδου, κατά κύριο λόγο ορεινό, και το νότιο, την περιοχή Ξηρομέρου η οποία αποκαλείται έτσι εξαιτίας της ασβεστολιθικής σύστασης του εδάφους, μεταξύ του Αμβρακικού και των εκβολών του Αχελώου, κατά κύριο λόγο πεδινό. Οι ακτές προς το Ιόνιο εμφανίζουν μεγάλο διαμελισμό, με πλήθος νησάκια απέναντί τους, ενώ ο Αχελώος και ανατολικότερα ο Εύηνος, στον Πατραϊκό, έχουν σχηματίσει με τις προσχώσεις τους ταινιοειδείς προεκτάσεις των ακτών, γλώσσες και προσχωσιγενή νησάκια. Ανάμεσα στους δύο ποταμούς σχηματίζονται τρεις λιμνοθάλασσες: του Αιτωλικού, του Μεσολογγίου –που επικοινωνούν με έναν στενό διάυλο– και της Κλείσοβας. Στα Ανατολικά του Εύηνου, η ακτή γίνεται τελματώδης, έως το σημείο που οι απολήξεις των βουνών της Ναυπακτίας (1.472 μ.) την κάνουν απόκρημνη. Από το Αντίρριο αρχίζει ο όρμος της Ναυπακτίας με την προσχωσιγενή ακτή που έχει σχηματίσει ο Μόρνος με τους παραποτάμους του.

Το μεγαλύτερο μέρος του νομού βρίσκεται σε ζώνη φλύσχου, απ' όπου προβάλλουν ασβεστολιθικοί όγκοι. Το έδαφος του νομού στα βόρεια είναι γενικά ορεινό και τραχύ. Στο νότιο τμήμα εκτείνεται η μεγάλη προσχωσιγενής περιοχή του Αχελώου με τις πεδιάδες Αγρινίου και Κατοχής, και η μικρότερη του Εύηνου με την πεδιάδα του Μεσολογγίου, που διακόπτεται από υψώματα –παλιά νησάκια– που ενώθηκαν με την ξηρά που έχει επεκταθεί. Το ανάγλυφο του νομού σχηματίζεται από ορεινά συγκροτήματα και διακλαδώσεις της νότιας Πίνδου, όπως τα Όρη του Βάλτου (1.782 μ.) και το Παναίτωλικό (1.926 μ.). Τα Ακαρνανικά Όρη είναι συνέχεια των ηπειρωτικών οροσειρών. Τα βουνά του νομού Αιτωλοακαρνανίας, γενικά δεν είναι ψηλά, ακολουθούν δειναρική κατεύθυνση και χωρίζονται από κοιλάδες και βυθίσματα όπου έχουν σχηματιστεί οι τέσσερις σημαντικές λίμνες του νομού: η Οζερός (10 τ. χλμ.) και η Αμβρακία (12 τ. χλμ.) στο βύθισμα Αιτωλικού-Αμβρακικού, όπου προβλέπεται να μεταφερθούν και τα περισσότερα νερά της: η Λυσιμαχεία (14 τ. χλμ.) και η Τριχωνίδα (100 τ. χλμ.), στις οποίες συγκεντρώνονται τα νερά του Παναίτωλικού και του Αράικунθου. Από τη Λυσιμαχεία αρδεύεται η περιοχή δυτικά του Αράικунθου. Στη χερσόνησο της Στέρνας βρίσκεται η λίμνη Βουλκαρία, με αυξομειούμενη έκταση και βαλτώδεις όχθες. Το υδρογραφικό δίκτυο του νομού είναι γενικά πλούσιο, με κύριο στοιχείο τον Αχελώο ή Ασπροπόταμο (255 χλμ.), ο οποίος μπαίνει στον νομό από το δυτικό άκρο της Θεσσαλίας, καθορίζει για ένα διάστημα τα σύνορα του νομού με την Ευρυτανία, τον διαρρέει ολόκληρο και, αφού δεχθεί τα νερά λιμνών και των παραποτάμων του (Μπιζίκος), εκβάλλει στο Ιόνιο. Ο Εύηνος ή Φίδαρης (113 χλμ.)

πηγάξει από την Ευρυτανία και εκβάλλει στον Πατραϊκό, απέναντι από την Πάτρα, σχηματίζοντας στις εκβολές του δέλτα. Ο Μόρνος (77 χλμ.), που πηγάζει από την Οίτη και είναι περισσότερο ποταμός της Φωκίδας, εκβάλλει στον Κορινθιακό, ανατολικά της Ναυπάκτου και τα νερά του χρησιμοποιούνται για την ύδρευση της Αθήνας και του Πειραιά.

Το κλίμα του νομού είναι ψυχρό στα ορεινά και εύκρατο στις χαμηλές και τις παράκτιες περιοχές. Το βορειοδυτικό, το δυτικό και το υψηλότερο ανατολικό τμήμα του δέχονται μεγάλες βροχοπτώσεις.